

Респондент: Медведєв Віктор Іванович (66 років).

Хто записав: провідний редактор
(з видавничої діяльності та сайту)
інформаційно-видавничого відділу

Національного музею Голодомору-геноциду

Любов Гоцуляк.

Дата запису: 20.11.2022 р.

Спосіб проведення інтерв'ю: аудіодзвінок.

Я працюю в Національному музеї Голодомору-геноциду, місто Київ, на території парку Вічної Слави ми знаходимося. І зараз...

Знаю такий.

...І зараз збираємо, так, свідчення людей, які або були в окупації, або постраждали від рук наших так названих «визволителів». Свідчення будуть зберігатися в Національному архіві музею. Також ними будуть користуватися історики, дослідники, науковці та інші організації... можливо, також інші організації, але не з комерційною метою. Чи погоджуєтеся, власне, Ви на це?

Чим можу допомогти.

Добре, чудово. Дивіться, для початку я хотіла, аби Ви представилися: прізвище, ім'я, по батькові та скільки Вам років?

Медведєв Віктор Іванович, 66 років.

Скажіть, будь ласка...

...через, через тиждень.

...звідки Ви?

З Ірпеня.

А можете, будь ласка, розповісти, як особисто для Вас настав ранок 24 лютого, розпочався для Вас?

Нічого такого особливого й не було, я Вам скажу. В нас в Ірпені було тихо. У нас війна прийшла десь трішечки пізніше, десь так... Через пару днів почали... почали б'ювати в Гостомелі. От у нас Гостомель поряд, і поряд Буча. От. Оце такі дві дороги на Київ. Ну, одна була через Ірпінь. Уявляєте собі цю... географію, так?

Так, так-так, так, я, я розумію, про що зараз Ви.

Тобто, Гостомель – це Варшавське шосе. От. А Буча – там теж вихід на Житомирську трасу. І от оцю... по, по цих двох напрямках воно взагалі попервах і б'ювало. І ми думали, що от Ірпінь якось так залишиться між

цим і тим. От, і тут дійсно, ну, десь тиждень нічого не прилітало. Десь от такого нічого не було. Почалося це... (*зітхає*)... ну, на початку березня. Тут от почалося шось падати, шось якісь там, почалися, ну, такі події. От. Люди почали виїжджати. І... Наші підірвали Романівський міст, да, от. Оце отака коротка така дорога, нова траса там, так, так, так звана. Через Романівку з Ірпеня на Київ. Отака коротка, коротка траса. І от підірвали цей міст, шоб ці загарбники не могли так швидко... Шоб, шоб їм не було сенсу сюди йти. Отак, отак воно і було. За Гостомель два тижні була там бійня серйозна. Отут гупало все. От. Люди їхали. Я... я думав, ну... ну, якось минеться, якось воно, там, те-те-те... там, перечекаємо. От. Ну, не перечекали.

От, і десь... Десь – не десь, а конкретно п'ятого березня, вже зайшли ці «орки», зайшли вже в Ірпінь. От, от проходили повз мою хату, я на вулиці пушкінській тут. От, це нагорі. Це залізниця, це тут, по цьому краю. От. Так шо побачив я їх, побачив, да.

А особисто не доводилося з ними спілкуватися?

Заходили, Ви знаєте, заходили. От була в них така експедиція. Вони йшли по вулиці двома машинами – одна справа, одна зліва. І в кожній машині, там, чоловік по 10, мабуть, там, автоматчиків.

І вони заходили по хатах. Кого не було вдома, там розбивали все, ламали вікна, двері, заходили, шось там шукали, там, шукали. От, до мене тут перелізли через паркан. Я їх тут зустрів. Вони так швиденько мене, там, «обшманали» всю хату, там, від погребя до... до даху. От. Пішли далі.

От. Це був єдиний раз, коли я з ними, там, отак-от побачився. Ну, це було, я Вам скажу, на початку. От. Вони ще були, вони ще були такі, «ввічливі» начебто такі. Чистенькі ще були.

От. Але потім я так вже дивився, ну, там, вже наступного дня, там, через тиждень. Рахував машини, які йшли на Київ. Знаєте, от там проходить за день, там, 42, там, машини, да. І з ними, там, оці вояки. Там, там, в них там, ну, чоловік, там, 600 були. От. І йдуть на Київ. Як вони там йшли, там, біс його знає. Але йшли. Думаю, ну от, треба... мабуть, скоро ж будуть повертатися, там. Ні, не повертаються! Оці там і залишаються. Ну, ладно...

Наступного дня знову, там, 40 машин іде. Знову не поверта... Ну, так то клас же ж, шо не повертаються. Це ж, це ж, це ж добре. Мабуть, там лишаються десь. Ну от. Отак, отак-от і «розважався».

Але гупало тут страшно. Тут все побито, тут у сусідів хати погоріли.

Страшне було, страшне.

А наскільки взагалі так, да, власне, постраждала ваша вулиця?

Вулиця постраждала серйозно. Я так, чесно, після цього... У мене тільки забор пошкрябало, там, і ворота розбило. От. А так – вікна і дах цілий. От. Я потім ходив тиждень, роздивлявся. Думав, ну, ну, в чому ж, в чому ж тут фокус? Має ж хоч цеглина впасти на голову, шось. Соромно перед людьми. Ну як це так? В людей все погоріло, а в мене ціле... Як це так буває?

Але люди тут постраждали страшно. Тут серйозно, тут... І, і поряд з нами, і навпроти. Страшне, страшне. З десяти, мабуть, там, з вісім хат згоріло вщент. Це точно.

О так, це багато. А чи ніхто не?...

...Трупи, трупи лежали. Да, дійсно тут мерці лежали по вулиці. Ну, там, з перших днів. Ну, тобто от... Хто там бігав по вулицях, ті... да... Лежали до кінця, до... до кінця березня. Отут ми би... були, ну, до 29-го березня, то... Вже, там, хлопці наші прийшли визво... визволяти. Вже вони так подивилися на нас: «Шо ви тут, дурні, ану до машини, поїхали». «Дайте нам попрацювати», – кажуть. Ми так подивилися, ну, дійсно, ну, шо їм, шо їм заважати. *(Сміється)*. Треба дати хлопцям попрацювати.

Ну так.

От... *(Зітхає)*. Отака, отака історія. Так шо...

А взагалі на вулицю десь виходили?

На вулицю прийшлося вийти. Тому шо... був... Світло ж... не було ж світла з самого початку, так. І вже, і вже, там, через тиждень, через, там, два вже, ну, просто скінчився запас води. То, шо... то, шо світла не було, то таке. Газу не було – таке. Там, дрова були, тобто шось можна було там, поки вода була, шось можна було там «зварганити». А от коли вода скінчилася, то пішов шукати воду. Знайшов криницю, Ви знаєте, хоч тепер буду знати, 10 років прожив на цій вулиці і не знав, що там є криниця.

Бачите...

От. От, знайшов, да, от...

Ви в приватному будинку проживали, так?

Шо-шо?

Кажу, Ви в приватному будинку проживаєте.

Ну, в приват... в приватному, да. Ну, пушкінська, вона така, майже вся приватна. Це стара вулиця така.

Так шо так... отака-от, така, така історія. Я тут... я тут, коли друзі приїзди... приїздять, я тут екскурсію вожу. Де шо тут стояло, де шо гупало, де шо там... Спочатку їхні тут пушки стояли, потім наші прийшли і тут стояли теж. Я вже, там, відрізняв, коли наші «шмаляють», там, коли їхні, вони за звуком вже, там, відрізняються. Так шо, тут цікава штука така.

А запаси їжі у Вас якісь були?

Ну, запаси... Які запаси? Ото треба запасати макарони і крупи. От. Ну, таке, знаєте. То подробиці, то таке, знаєте... не головне. Виживають люди, виживають.

Це зрозуміло. Їжу, я так розумію, Ви десь готували на вогнищі на вулиці, так?

Ну, от готували, я ж кажу, в мене в будинку просто є камін. От уявіть собі, там, каструлька супчику далі, яка там готується в каміні.

А, ну так.

Отут і погрітися. Холодно ж було. Було ж... страшно там замерзало оце на вулиці. Це ж, шо там, лютий – початок березня. Таке було.

А з Вами ще хтось був? Чи Ви були самі?

Так шо от, якоесь так. Я вважаю, що мені пощастило страшенно, шо... шо то так все обійшлося, без особливих... А от люди, люди, та, люди... В когось там загиблі, в когось там тварини. До мене тварини прибігали, чужі. Я їх... А скільки, а скільки собак з нашийниками, таких породистих, класних собак ходило тут зграями, шукали поїсти. Страшне тут було таке, шо страшно дивитися.

А потім вже... от у квітні ми вже були в Києві і ще не, не можна було повертатись, не дозволяли, там, поки моста не було, поки, там, все... От волонтери, я от дивився, як волонтери тут геройствують, все робили. І тварин визволяли, і людей розшукували тут. І ото таке було, шо мати рідна... Так шо, є, є шо показати і шо розказати про гуманність. Оце цікаво.

Зараз... зараз якщо нікуди ж з Ірпеня. Ну, ну, є... Є у нас квартира в Києві, да. Ну, ну, то ж таке, ну шо ж, маленька квартирка. Ми ж для чого ж цю хату і придбали. Шоб якоесь... Я ж художник, мені ж працювати треба. Мені ж цікаво тут, шоб майстерня була.

А, ну так, звісно.

Тому шоб там, в Києві? В Києві... хіба шо повиставлятися десь. От. Так шо чекаю. Приїздіть в гості – розкажу, покажу.

Добре, дякуємо. Дуже дякуємо за запрошення. А я в свою чергу запрошую Вас, так, до нашого музею. Якщо Ви ще там не були і буде можливість.

Був, був. Був...

...Були?

...але давно-давно. Коли от відкрився, відкрився тільки музей. Господи, це ж 90-і роки, здається, да? Коли це було?

2009-й.

Дев'ятий?

Так, 2008-й, 2009-й, так.

Ага, якась була, там, річниця, здається, да. От. Я там і по старій пам'яті просто, я колись працював в Лаврі.

Скажіть, будь ласка, а кого Ви вважаєте, власне, винним у цій війні? Це військове, політичне керівництво Росії, чи, власне, самих росіян?

Та тут, що тут... тут давно це назрівало. Давно це вже було... Треба було цей «нарив» якийсь, якийсь вже... Я так думаю, що... шось це містичне, Ви знаєте, розумієте... Тут... то, що той, той дурень біснуватий взяв на себе все... всю цю біду, то одно... Але ж це історично вже назрівало. Це треба було колись пережити. Так що ми вже... ми зараз живемо просто в історичний такий момент. Потім будемо розповідати онукам, там, дітям. А нам ніхто не повірить, що от... що ми таке пережили. Скажуть, що ми придумуємо все.

Ну так, насправді в ці їхні звірства, які вони зараз чинять на території нашої країни...

...та страшно, страшно...

...важко насправді, так, повірити.

...Просто не віриться, не віриться навіть, що то люди, розумієте? Як це можна? Звідки вони... З якого, там... з якої печери вони вийшли, ті вурдалаки? Це ж не, не просто там особисто путін, там, ходив і ото тут вбивав і насилував людей. Це ж конкретні якісь там «ваньки». Це ж не просто ж так. От. Це ж народ так званий, народ, глибинний той, блін.

Вони ж ходили, конкретні дядьки, конкретні тут люди. Вони ж стріляли, вони вбивали. Так що тут усі, усі разом, усі винні.

Вони ж... От, я зараз дивлюся, як там, оця «могілізація» там йде. З яким там... Тобто, хто... хто біжить, той біжить, то таке, то... Хай їм там. Але ж які оті, з мутними очима, ідуть записувати в добровольці. Оте, ото страшно, оті вурдалаки страшні. І їх багато теж.

Там уже набрали 120 тисяч уже за три дні. Так що, подивимось, да. Тобто, тут, тут я не знаю, чи, там, будуть якісь, там, виправдання взагалі, там. Якось тому так, після всього, знаєте. Тобто, «хороших»... «хороших» не буде. «Хороших росіян» не буде. От. Будуть усі, усі винні. Так що отаке.